

Με όπλο την *ενσυναίσθηση*: ακούω πως σκέφτονται οι άλλοι, εξηγώ, κατανοώ τα κίνητρα και προλαμβάνω.

Η 6η Μαρτίου καθιερώθηκε ως Πανελλήνια ημέρα κατά της βίας και του σχολικού εκφοβισμού στο σχολείο. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο δραστηριοτήτων την ημέρα αυτή αφιερώσαμε χρόνο σε δράσεις, συζητήσεις, προβολή ενδεδειγμένων video και animation, με άλλους όρους, σε εκδηλώσεις κατά του σχολικού εκφοβισμού, ευαισθητοποιώντας και ενημερώνοντας τόσο τους μαθητές όσο και τους εκπαιδευτικούς. Τα θέματα που παρουσιάστηκαν άπτονταν των εκδηλώσεων βίας και επιθετικότητας, αποκλίνουσας συμπεριφοράς, εν γένει, εντός και εκτός σχολικού χώρου και πεδίου. Στόχος ήταν φυσικά η διερεύνηση ύπαρξης τυχόν βίας ή παρουσίας βίαιων συμπεριφορών και επιθετικού πνεύματος κυρίως στο χώρο του σχολείου. Δυστυχώς, οι έρευνες αποδεικνύουν ότι το ειδεχθές και αποτρόπαιο φαινόμενο στις ημέρες μας έχει προσλάβει ανησυχητικές διαστάσεις. Σύμφωνα με την έρευνα, το 86% περίπου των μαθητών στα ελληνικά σχολεία, δηλώνει ότι έχει υπάρξει θύμα ή θύτης, σε κάποια δράση παρενόχλησης. Ποιες είναι όμως οι μορφές της

ενδοσχολικής βίας και ποιες εκφράσεις παίρνει στην καθημερινή μας ζωή στο σχολείο; Φυσικά διερευνήθηκαν και αξιολογήθηκαν οι συμπεριφορές επιθετικού πνεύματος αλλά και οι παράγοντες που συμβάλλουν στην εκδήλωση παρόμοιων συμπεριφορών.

Ερωτηματολόγιο με θέμα τη βία

1. Εάν έχετε κάποια προβλήματα με τους συμμαθητές σας στο σχολείο σας, σε ποιόν απευθύνεστε;

A. Στον Διευθυντή B. Στους γονείς Γ. Σε κάποιο φίλο Δ. Σε κανένα

2. Έχετε βρεθεί ποτέ μπροστά σε βίαιες ή επιθετικές ενέργειες σε βάρος συμμαθήτριας/συμμαθητή σας στο χώρο του σχολείου;

A. Πολύ συχνά έως καθημερινά B. Συχνά Γ. Σπάνια Δ. Ποτέ

3. Έχετε δεχθεί εσείς φυσική επίθεση από συμμαθήτρια/τή σας στο χώρο του σχολείου ή εκτός ή υπήρξατε αποδέκτης λεκτικής ή σωματικής βίας από εξωσχολικούς;

A. Πολύ συχνά B. Συχνά Γ. Σπάνια Δ. Ποτέ

4. Έχετε προβλήματα με συμμαθήτριες/τές σας στη διαδρομή από και προς το σχολείο;

A. Πολύ συχνά B. Συχνά Γ. Σπάνια Δ. Ποτέ

5. Έχετε εμπλακεί σε βίαιο/βίαια επεισόδια μεταξύ συμμαθητών σας;

A. Πολύ συχνά B. Συχνά Γ. Σπάνια Δ. Ποτέ

6. Έχετε την εντύπωση ότι οι καθηγητές σας ή ορισμένοι από αυτούς σας αδικούν;

A. Πολύ συχνά B. Συχνά Γ. Σπάνια Δ. Ποτέ

7. Εκφράζεστε με περιφρονητικά σχόλια ή συμπεριφέρεστε με ειρωνεία προκειμένου να μειώσετε συμμαθητή ή συμμαθήτριά σας;

A. Πολύ συχνά B. Συχνά Γ. Σπάνια Δ. Ποτέ

8. Έχετε δεχθεί περιφρονητικά σχόλια για την εμφάνισή σας, κάποιο ιδιαίτερο χαρακτηριστικό σας, την προφορά της ομιλίας σας, την ένδυσή σας;

A. Πολύ συχνά B. Συχνά Γ. Σπάνια Δ. Ποτέ

9. Έχετε δεχθεί άρνηση, απόρριψη, μη αποδοχή και οποιουδήποτε είδους διάκριση, λόγω της καταγωγής σας ή της θρησκευτικής διαφορετικότητας (κοινωνικός ρατσισμός) :

Πολύ συχνά B. Συχνά Γ. Σπάνια Δ. Ποτέ

10. Έχετε ενίοτε την εντύπωση ότι οι καθηγητές σας σας αδικούν; A. Πολύ συχνά B. Συχνά Γ. Σπάνια Δ. Ποτέ

11, Έχετε δεχθεί ειρωνικά σχόλια από τους καθηγητές σας για την επίδοση στα μαθήματα ή για το άτομό σας ως μαθητή/μαθήτρια γενικά;

A. Πολύ συχνά B. Συχνά Γ. Σπάνια Δ. Ποτέ

12. Συμβαίνει να εκφράζεστε με περιφρονητικά σχόλια για συμμαθήτρια ή συμμαθητής σας;

A. Πολύ συχνά B. Συχνά Γ. Σπάνια Δ. Ποτέ

13. Σας έχουν απομονώσει ποτέ οι φίλες/ φίλοι σας από την παρέα σας για σας τιμωρήσουν ή εσείς απομονώνετε άτομα του σχολείου σας από την παρέα σας, στην τάξη σας, με σκοπό να τα εκδικηθείτε;

A. Πολύ συχνά B. Συχνά Γ. Σπάνια Δ. Ποτέ

14. Πόσο συχνά πιστεύετε ότι οι θεματικές των βιβλίων που διδάσκεσθε βοηθούν στην καταπολέμηση, γενικά, φαινομένων bullying;

A. Πολύ συχνά B. Συχνά Γ. Σπάνια Δ. Ποτέ

14. Έχετε υπάρξει θύμα ηλεκτρονικού - διαδικτυακού εκβιασμού;

A. Πολύ συχνά B. Συχνά Γ. Σπάνια Δ. Ποτέ

ΣΧΟΛΙΚΟΣ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΣ

ΣΧΟΛΙΚΟΣ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΣ: ΓΙΑΤΙ ΕΤΣΙ ΞΕΚΙΝΟΥΝ ΟΛΑ

Ορισμός του εκφοβισμού και των συνεπειών του για την εκπαίδευση, τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές.

Η σχολική βία, η οποία περιλαμβάνει τον εκφοβισμό, είναι ευρέως διαδεδομένη: κάθε μήνα, παγκοσμίως, ένας στους τρεις μαθητές αποτελεί θύμα εκφοβισμού στο

σχολείο ενώ η αυξανόμενη χρήση ψηφιακών συσκευών έχει επιδεινώσει και τον ονομαζόμενο διαδικτυακό εκφοβισμό. Το 2019, τουλάχιστον το 10% των μαθητών ηλικίας 8 έως 10 ετών και το 20% των μαθητών ηλικίας 12 έως 14 ετών βίωσαν διαδικτυακό εκφοβισμό. Η σχολική βία μπορεί να έχει μακροπρόθεσμες συνέπειες στην ασφάλεια των μαθητών, τη σωματική και ψυχική τους υγεία και τις ακαδημαϊκές τους επιδόσεις.

Ο διεθνής οργανισμός της UNESCO, σε συνεργασία με το Παγκόσμιο Φόρουμ κατά του *Εκφοβισμού*, ηγήθηκε μιας διεθνούς ομάδας εργασίας για την ανάπτυξη και την επαναδιατύπωση ενός πιο ολοκληρωμένου και περιεκτικού ορισμού του εκφοβισμού στο σχολείο.

Γιατί να αναθεωρηθεί ο ορισμός της παρενόχλησης;

Πολλά προγράμματα κατά του εκφοβισμού στα σχολεία βασίζονται σε έναν παλαιότερο ορισμό του εκφοβισμού ως *«επιθετική και ανεπιθύμητη συμπεριφορά που επαναλαμβάνεται και αποτελεί μια άنيση σχέση επίδειξης εξουσίας»*.

Πράγματι, ο ορισμός υπήρξε επαναστατικός, προωθώντας το έργο ερευνητών, υπευθύνων χάραξης πολιτικής, εκπαιδευτικών, αλλά οι μεταβαλλόμενες προοπτικές οδήγησαν έκτοτε σε καλύτερη κατανόηση του εκφοβισμού.

Ο νέος ορισμός του σχολικού εκφοβισμού

Ο σχολικός εκφοβισμός ή σχολική βία είναι μια επιβλαβής κοινωνική διαδικασία που χαρακτηρίζεται από μια μη ισορροπημένη δυναμική εξουσίας που παρατηρείται όταν ένα παιδί «εκτίθεται, σε αρνητικές πράξεις από ένα ή περισσότερα άτομα.» Η συμπεριφορά συχνά επαναλαμβάνεται και εκδηλώνεται με ανεπιθύμητη διαπροσωπική συμπεριφορά από μαθητές ή προσωπικό του σχολείου, η οποία προκαλεί σωματική, κοινωνική και συναισθηματική βλάβη στα στοχευόμενα άτομα ή ομάδες, καθώς και στη σχολική κοινότητα στο σύνολό της.

Τερματισμός της σχολικής βίας για τη διατήρηση της ψυχικής υγείας και τη βελτίωση της μάθησης.

Ένας σημαντικός αριθμός παιδιών και εφήβων σε όλο τον κόσμο αντιμετωπίζουν σχολική βία και εκφοβισμό, συμπεριλαμβανομένου του διαδικτυακού εκφοβισμού, ο οποίος επηρεάζει την σωματική και ψυχική υγεία τους και την εκπαίδευσή τους. Τα κράτη μέλη της UNESCO αναγνωρίζοντας ότι η σχολική βία σε όλες τις μορφές της αποτελεί παραβίαση των δικαιωμάτων στην εκπαίδευση, την υγεία και την εξέλιξη των παιδιών και των εφήβων, καλεί τα κράτη μέλη, τους εταίρους των Ηνωμένων Εθνών, διεθνείς και περιφερειακούς οργανισμούς, καθώς και την κοινωνία των πολιτών, να συμβάλουν στην προώθηση ενημέρωσης και δράσεων κατά του σχολικού εκφοβισμού. Πρέπει να συνειδητοποιήσουμε ότι αυτές οι συμπεριφορές δεν είναι μεμονωμένες, ότι η βία βασίζεται σε διαφορετικούς μηχανισμούς και ότι απαιτείται μια ολοκληρωμένη σχολική προσέγγιση.

Συμμετέχοντας στην πρόληψη όλων των μορφών βίας στοχεύουμε σε ένα ασφαλές μαθησιακό περιβάλλον, σημαντικό για την υγεία, την ευημερία και τη μάθηση των παιδιών και των νέων. Εξάλλου, οι παγκόσμιες ανησυχίες σχετικά με την ψυχική υγεία και την ευημερία των μαθητών συνεχίζουν να αυξάνονται, ιδίως μετά την πανδημία COVID-19 και τις καταστροφικές επιπτώσεις της στους μαθητές. Τα σχολεία υποτίθεται ότι παρέχουν ένα ασφαλές και φιλικό προς την ανάπτυξη περιβάλλον τόσο για τους μαθητές όσο και για τους εκπαιδευτικούς. Ωστόσο, τα στοιχεία δείχνουν ότι αυτό δεν συμβαίνει πάντα. Για πολλούς μαθητές, το σχολείο μετατρέπεται σε έναν χώρο όπου η βία και ο εκφοβισμός έχουν επιπτώσεις σε ολόκληρη τη σχολική κοινότητα.

Υπάρχουν σοβαρές ανησυχίες σχετικά με τη βαθιά σχέση μεταξύ ψυχικής υγείας και βίας στα σχολεία: εμπειρίες όπως η βία, ο εκφοβισμός και οι διακρίσεις στα

σχολεία μπορούν να συμβάλουν στην κακή ψυχική υγεία και να επηρεάσουν τη μάθηση, ενώ το αίσθημα ασφάλειας εντός του σχολείου συνδέεται με καλύτερη ψυχική υγεία και εκπαιδευτικά αποτελέσματα. Επιβάλλεται να ενισχύσουμε τη συλλογική μας δέσμευση για τον τερματισμό του εκφοβισμού -και του διαδικτυακού εκφοβισμού - μεταβάλλοντας τα σχολεία σε χώρους γνώσης, φαντασίας και εποικοδομητικών συναντήσεων».

Καταννώ

Τι είναι ο εκφοβισμός μεταξύ μαθητών;

Ο εκφοβισμός είναι επαναλαμβανόμενη σωματική, λεκτική ή ψυχολογική βία που ασκείται από έναν ή περισσότερους μαθητές εναντίον ενός από τους συμμαθητές τους και έχει ως αντικείμενο (ή αποτέλεσμα) την επιδείνωση των συνθηκών διαβίωσής τους με αποτέλεσμα την αλλοίωση της σωματικής ή ψυχικής τους υγείας.

Με την ανάπτυξη νέων τεχνολογιών και κοινωνικών δικτύων, υπερβαίνει το σχολικό περιβάλλον και επηρεάζει επίσης τους νέους μέσω του διαδικτυακού εκφοβισμού.

Τα θύματα είναι συχνά μόνα τους μπροστά σε αυτή τη διάχυτη απειλή.

ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΣ :

- Δημιουργείται μια σχέση εξουσίας και κυριαρχίας μεταξύ ενός ή περισσότερων μαθητών και ενός ή περισσότερων θυμάτων.

- Υπάρχει επανάληψη: διαφορετικές μορφές επιθετικότητας επαναλαμβάνονται τακτικά για μεγάλο χρονικό διάστημα.
- Απομόνωση/Εγκατάλειψη: Το θύμα αποστασιοποιείται και απομονώνεται από την ομάδα. Ή σε άλλες περιπτώσεις, το θύμα αποσύρεται και δεν μπορεί να προβεί σε κατάλληλες ενέργειες προκειμένου να αντιμετωπίσει το θέμα αυτό.

Σοβαρές συνέπειες

Οι συνέπειες για την ευημερία και την ψυχική υγεία των νεαρών θυμάτων είναι πολυάριθμες:

1. Δυσφορία ή ακόμη και εγκατάλειψη του σχολείου (μελέτες καταδεικνύουν ότι ο φόβος της επιθετικότητας δικαιολογεί το 25% των απουσιών μεταξύ των μαθητών γυμνασίου και λυκείου).
2. Αντικοινωνική συμπεριφορά και στάση, άγχος, κατάθλιψη.
3. Σωματοποίηση προβλημάτων με άλγος (πονοκέφαλοι, πόνοι στο στομάχι, ασθένειες).
4. Αυτοκαταστροφικότητα, ακόμη και αυτοκτονική συμπεριφορά.

Πρωταρχικός στόχος είναι ο έγκαιρος εντοπισμός καταστάσεων παρενόχλησης, προκειμένου να αποφευχθεί η επιδείνωσή τους και να καταστεί δυνατή η επίλυσή τους.

Διαδικτυακός εκφοβισμός

Το cyberstalking ορίζεται ως «μια επιθετική, σκόπιμη πράξη που διαπράττεται από ένα άτομο ή μια ομάδα ατόμων μέσω ηλεκτρονικών μορφών επικοινωνίας,

εναντίον ενός θύματος επανειλημμένα, που δεν μπορεί εύκολα να υπερασπιστεί τον εαυτό του μόνο του». Μπορεί να λάβει τη μορφή, επί παραδείγματι, διαδικτυακής υποτίμησης ή απειλών, δημοσίευσης φωτογραφιών ή περιεχομένου με τρόπο μη συναινετικό (sexting).

Η ανωνυμία και η απομόνωση των θυμάτων πίσω από τις οθόνες τους είναι ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του διαδικτυακού εκφοβισμού με συνέπειες συχνά πολύ σοβαρές.

Ενεργώ

Ανάληψη δράσης για την καταπολέμηση του εκφοβισμού

Κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσής του, το παιδί μπορεί να αντιμετωπίσει λεκτική ή σωματική κακοποίηση από άλλους μαθητές. Μπορεί επίσης να βρεθεί σε κατάσταση σύγκρουσης ή απομόνωσης από την ομάδα. Για την πρόληψη του εκφοβισμού, το σχολείο συνεργάζεται με τους γονείς και τους ειδικούς για την προστασία των μαθητών του.

Αναγνωρίζοντας τα Προειδοποιητικά σημάδια

Στον τομέα της εκπαίδευσης: Συστηματική καθυστέρηση, φθορά, απώλεια ή κλοπή εξοπλισμού, απουσίες, μείωση των ακαδημαϊκών επιδόσεων, κατοχή όπλων για την προστασία του, εσωστρέφεια, απομόνωση από την ομάδα.

της συμπεριφοράς : διαταραχές ύπνου, παράπονα, διέγερση, θυμός, άγχος, πόνοι στο στομάχι, ευσυγκινησία...

περιεχόμενο μηνυμάτων, σχόλια επιβλαβή για το παιδί στα κοινωνικά δίκτυα (Facebook, Instagram, Snapchat, Twitter, YouTube...) που διαχέουν παράνομα τη βία στον κυβερνοχώρο.

ΔΡΑΣΗ : Δημιουργία αφίσσας ως εργαλείου πρόληψης στο σχολείο.

Reconnaître les signes du harcèlement scolaire

